

ONTWERPBESLUIT UITERWAARDEN ZWARTE WATER EN VECHT

Gelet op artikel 3, eerste lid en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op de Beschikking van de Commissie 2004/813/EG van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEG L 387);

Gelet op artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103);

Gelet op de artikelen 10a en 15 van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht**.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje):
 - H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*
 - H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
 - H6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
 - H91F0 Gemengde oeverformaties met *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* of *Fraxinus angustifolia*, langs grote rivieren (*Ulmenion minoris*)
3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG (prioritaire soorten aangeduid met een sterretje):
 - H1134 Bittervoorn
 - H1149 Kleine modderkruiper

Artikel 2

1. Het besluit tot aanwijzing van de speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, eerste en tweede lid, van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG L 103) **Zwarte Water en Overijsselse Vecht (ged.)** zoals aangewezen bij besluit van 24 maart 2000 (N/2000/308, Stcrt. 2000, nr. 65) wordt gewijzigd.

2. Als onderdeel van de speciale beschermingszone als bedoeld in het eerste lid worden toegevoegd: de in paragraaf 3.3 van de nota van toelichting genoemde gebiedsdelen.
3. Paragraaf 3.1 en 3.3 van de nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid bedoelde besluit van 24 maart 2000, worden vervangen door de paragrafen 3.1, 3.3 en 3.4 van de nota van toelichting bij dit besluit.
4. Paragraaf 4.4 en de hoofdstukken 5, 6 en 7 van de nota van toelichting behorende bij het in het eerste lid bedoelde besluit van 24 maart 2000 vervallen.
5. De kaart behorende bij besluit N/2000/308 wordt ingetrokken.

Artikel 3

1. De aanwijzingen, bedoeld in artikel 1 en de wijziging bedoeld in artikel 2, gaan vergezeld van een nota van toelichting en een kaart, welke deel uitmaken van dit besluit.
2. De in de artikelen 1 en 2 bedoelde speciale beschermingszones vormen samen het Natura2000-gebied **Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid van de Natuurbeschermingswet 1998, is opgenomen in de nota van toelichting behorende bij dit besluit.

Artikel 4

1. Dit besluit zal, met uitzondering van de kaart en de nota van toelichting, met een toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

Dit ontwerpbesluit, de kaart en de nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd in het kantoor van de Directie Regionale Zaken, vestiging Oost van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit:

Verzetslaan 30, 7411 HX DEVENTER. Terinzagelegging vindt tevens plaats in de gemeentehuizen en openbare bibliotheken van de betreffende gemeente(n), in het kantoor van het waterschap waaronder het gebied valt, en in de provinciehuizen van de betreffende provincie(s). Het ontwerpbesluit kan ook worden ingezien op internet op het adres: <http://www.minlnv.nl/natuurwetgeving>.

Het definitieve besluit zal, met uitzondering van de kaart en de nota van toelichting, met een toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

Een ieder kan een zienswijze binnen zes weken na de terinzagelegging van dit ontwerp-besluit schriftelijk of mondeling naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunt u indienen bij het Inspraakpunt, zoals aangegeven in de bekendmaking. Een mondelinge zienswijze kunt u naar voren brengen op de wijze zoals deze in de bekendmaking is aangegeven. U wordt verzocht een kaart bij te voegen indien de zienswijze betrekking heeft op bepaalde percelen. Beroep tegen het definitieve besluit kan alleen worden ingesteld door een belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht.

Nota van toelichting van het Natura2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht waarin opgenomen:

nota van toelichting bij de aanwijzing van Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn, alsmede nota van toelichting bij de wijziging van besluit N/2000/308 bij de aanwijzing van Zwarte Water en Overijsselse Vecht (ged.) als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand en hierna te noemen de Vogelrichtlijn

1. INLEIDING

Door middel van dit besluit wordt het gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Tevens wordt de aanwijzing van Zwarte Water en Overijsselse Vecht (ged.) als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn gewijzigd. Beide aanwijzingen tezamen vormen het Natura2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in het besluit zijn opgenomen.

In hoofdstuk 2 van deze nota van toelichting worden de aanwijzingen onder de Habitat- en Vogelrichtlijn kort toegelicht. In dit hoofdstuk wordt tevens melding gemaakt van de status van beschermd natuurmoment voor een deel van het Natura2000-gebied, welke inmiddels is komen te vervallen. Deze toelichting omvat verder in hoofdstuk 3 de gebiedsbeschrijving, bijzonderheden met betrekking tot de begrenzing en een toelichting op de kaart. Tenslotte zijn in hoofdstuk 4 de instandhoudingsdoelstellingen vermeld.

2. AANWIJZINGEN HABITAT- EN VOGELRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn (verder aangeduid als "Habitatrichtlijngebied"). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Zwarte Water" onder nummer NL1000005 is geplaatst op de van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio.

Het gebied is eveneens op 24 maart 2000 (N/2000/308) onder de naam Zwarte Water en Overijsselse Vecht (ged.) aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn, verder aangeduid als "Vogelrichtlijngebied". Bij de Europese Commissie is dit gebied bekend onder nummer NL9902003. Het besluit N/2000/308 is door middel van dit besluit gewijzigd. Uit vorige besluiten overgenomen tekstdelen of vogelwaarden zijn in deze nota van toelichting cursief gezet¹.

¹ De afkorting sbz ("speciale beschermingszone") en de aanduiding "beschermingszone" zijn hierin vervangen door de term "Vogelrichtlijngebied"

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt bij aanwijzing als speciale beschermingszone onder artikel 10a de status van de hieronder opgesomde natuurmonumenten². In dergelijke gevallen heeft de instandhoudingsdoelstelling voor de gedeelten van het Natura2000-gebied waarop de aanwijzingen als natuurmonument betrekking hadden, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in de vervallen besluiten (zie verder hoofdstuk 4).

Het beschermd natuurmonument Kievitsbloementerrein Zwarte Water is aangewezen op 1 februari 1977 onder nummer NLB/N-22936, bekendmaking Staatscourant 1977/98. Het beschermd natuurmonument Kievitsbloementerrein Overijsselsche Vecht is aangewezen op 9 april 1980 onder nummer NLB/N-40428, bekendmaking Staatscourant 1980/83.

Het Staatsnatuurmonument Kievitsbloementerrein Hasselt – Zwolle is aangewezen op 22 december 1986 onder nummer NMF/N 86-7.046, bekendmaking Staatscourant 1987/2.

Het Natura2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht omvat het Vogelrichtlijngebied Zwarte water en Overijsselse Vecht (ged.) en het gelijknamige Habitatrichtlijngebied (landelijk gebiedsnummer 36). Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen en habitats van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Natura 2000 bestrijkt ook de onder Vogelrichtlijn aangewezen gebieden. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 4) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 Doelendocument. Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 Profielendocument. Hierin wordt ook ingegaan op de interpretatie van habitattypen en de relatieve bijdrage van afzonderlijke gebieden aan het Natura2000-netwerk.

Het Natura2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht ligt in de provincie Overijssel en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

De uiterwaarden Zwarte Water en Vecht betreffen het geheel aan uiterwaarden ten noorden van Zwolle waar de Overijsselse Vecht samenstroomt met het Zwarte Water. De Vecht is een regenrivier die in Duitsland ontspringt. Het gedeelte van de Vecht, dat in dit gebied is opgenomen, kronkelt sterk door het landschap. Een deel van de uiterwaarden wordt soms tot laat in het voorjaar onregelmatig overstroomd. Op de met steenslag beschermde oevers van de zomerdijk groeit vaak riet, ruigte of

² Beschermde en staatsnatuurmonumenten zijn in de periode 1968-98 aangewezen op grond van respectievelijk artikel 7 en 21 van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, nr. 572)

wilgenstruweel. De uiterwaarden bestaan uit buitendijkse graslanden, waarin strangen, kolken, rivierduinen en hakhoutbosjes voorkomen. Langs het Zwarte Water komen nattere graslanden voor.

Dit gebied herbergt veel kievitsbloemgraslanden. Daarnaast komt in het gebied een aantal hardhoutooibosjes voor. Op hoger liggende zandige ruggen en langs en op de dijken komen lokaal goed ontwikkelde glanshaverhooilanden voor. Lokaal zijn abelen-iepenbossen aanwezig.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht behoort tot het Natura2000-landschap 'Rivierengebied'.

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede voor zover van toepassing nieuwe natuur die noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houdend met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.³

De grenzen van Vogelrichtlijngebieden worden bepaald door het gebruik dat de aanwezige bijlage I-soorten, en/of trekkende watervogels, en/of overige trekkende vogels ervan maken, waarbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoopeisen van de betrokken vogelsoorten. Uiterwaarden Zwarte Water en Ov. Vecht is aangewezen onder de Vogelrichtlijn vanwege de aanwezigheid van open water, moerassen met verlandingsstadia en vochtige graslanden die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de Richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I (art. 4.1) en tevens fungeert als broedgebied, overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/ of voortplanten van bedoelde vogelsoorten.

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing is op de bijbehorende kaart aangegeven. Op hoofdlijnen is de begrenzing als volgt: Het Natura2000-gebied bestaat uit de uiterwaarden van deze twee rivieren vanaf de monding in het Zwarte Meer in het westen tot aan splitsing van deze rivieren ten noorden van Langenholte. Het deelgebied Zwarte Water loopt verder tot de Mandelabrug bij Zwolle. Het deelgebied Overijsselsche Vecht loopt door naar het oosten toe tot aan de spoorbrug ten noorden van Zwolle. De rivieren zelf behoren tot de begrenzing. Het gebied wordt aan weerszijden van de rivier begrensd door de winterdijken.

³ Hof van Justitie EG ,7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 15 en 25

Het Habitatrichtlijngebied van het gebied begint aan de noordzijde bij het zuidelijk deel van de ringweg bij Cellemuiden, die wordt doorgetrokken naar de Sluizerdijk en loopt dan naar het zuiden en oosten toe tot de reeds genoemd eindpunten. Het Vogelrichtlijngebied begint bij de monding in het Zwarte Meer en loopt langs de Overijsselse Vecht tot de brug van de A 28 en langs het Zwarte Water tot de Mandelabrug in Zwolle.

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied en van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) zijn op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die ook reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- De begrenzing is afgestemd op die van het (voormalige) natuurmonument opdat deze geheel binnen het Vogel- en Habitatrichtlijngebied valt.
- Onlogische verschillen (< 25 ha) tussen Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn opgeheven door de meest ruime grens aan te houden (Bijlage A). Dit betreft enkele binnendijks gelegen bospercelen die deel uitmaken van het Habitatrichtlijngebied (voorkomen van Droge hardhoutbossen (H91F0)) maar niet van het Vogelrichtlijngebied (in totaal 3.5 ha).

Het Natura2000-gebied beslaat een oppervlakte van 1504 ha. Het Habitatrichtlijngebied heeft een omvang van 1103 ha en het Vogelrichtlijngebied heeft een omvang van 1425 ha. Deze cijfers betreffen bruto-oppervlakten omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen (zie par. 3.4).

De voormalig beschermde en staatsnatuurmonumenten met de naam “Kievitsbloementerreinen cs” hebben een omvang van 242 ha.

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrichtlijngebied, Vogelrichtlijngebied en van (voormalige) natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaart-technische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura2000-gebieden aangegeven. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend (voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden).

Voor de begrenzing van Natura2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 wordt afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- Bebouwing betreft één of meer gebouwen of bouwwerken, geen gebouwen zijnde. Gebouw: elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke overdekte

geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. Bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.

- Erven zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen.
- Tuinen zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind door middel van een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- Verhardingen kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglooingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.
- Hoofdspoorwegen betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722).

Met betrekking tot het grensverloop langs verharde wegen, hoofdspoorwegen, watergangen, waterkerende dijken en de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in het onderhavige gebied:

- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een verharde weg wordt de grens gelegd op de voet van het talud of langs de wegberm aan de zijde van het gebied.
- Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.
- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een watergang die op de kaart slechts door een enkelvoudige lijn wordt aangegeven, wordt de grens gelegd op de watergrens die, gezien vanuit het gebied, aan de overzijde is gelegen omdat dergelijke wateren een ecologisch/waterhuishoudkundige eenheid vormen met de aanwezige natte habitats/ leefgebieden.
- De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.
- Waar de buitengrens van het watergebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de buitenteen van de dijk. Waar de buitengrens van een landgebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de teen van de dijk aan de gebiedszijde.

4. INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

4.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel van maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied “tevens de

prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging”. Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau.

4.2 Algemene doelen

- Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

4.3 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)

H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden komt sporadisch in het gebied voor; het noordelijke, natte deel van het gebied leent zich het beste voor het realiseren van deze doelstelling. Wegens de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding wordt uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit nagestreefd.

H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, *moerasspirea* (subtype A).

Toelichting Het habitatype ruigten en zomen, *moerasspirea* (subtype A) komt sporadisch in het gebied voor, in goede kwaliteit, met name langs de Overijsselse Vecht.

- H6510** **Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)**
- Doel Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *grote vossenstaart* (subtype B).
- Toelichting Het betreft hier één van de topgebieden in Europa voor kievitsbloemhooilanden (behorend tot *grote vossenstaart* (subtype B)). Uitbreiding is goed mogelijk in het zuidelijk deel van het gebied en wordt nagestreefd wegens het landelijke doel voor dit habitatype.
- H91F0** **Gemengde oeverformaties met *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* of *Fraxinus angustifolia*, langs grote rivieren (*Ulmenion minoris*)**
- Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
- Toelichting Het gebied is één van de weinige Natura2000-gebieden waar het uiterst zeldzame habitatype droge hardhoutooibossen voorkomt. Het type komt nu versnipperd in het gebied voor, maar heeft een goede kwaliteit (met onder meer interessante bolgewassen in de ondergroei); oppervlaktevergroting kan leiden tot kwaliteitsverbetering in de vorm van hogere soortenrijkdom en meer robuustheid van de bossen.

4.4 Habitatrictlijn: soorten (bijlage II)

- H1134** **Bittervoorn**
- Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
- Toelichting De Kop van Overijssel maakt deel uit van het hoofdverspreidingsgebied van de bittervoorn.
- H1149** **Kleine modderkruiper**
- Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
- Toelichting De kleine modderkruiper verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding. De soort komt in Nederland algemeen en wijd verspreid voor. De soort deelt grotendeels zijn niche met onder meer de bittervoorn. Bij het realiseren van de doelen voor deze soorten zullen populaties van de kleine modderkruiper zich naar verwachting duurzaam kunnen handhaven.

4.5 Vogelrichtlijn: broedvogels

- A021** **Roerdomp**
- Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1 broedpaar.
- Toelichting Van oudsher is de roerdomp een regelmatige broedvogel van rietmoerassen met in de 80-er jaren nog een populatie van circa 5 paren. Eind 90-jaren is de soort als broedvogel verdwenen. Vanuit aangrenzende gebieden (Zwarte Meer, de Wieden) is herkolonisatie mogelijk. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Noordwest-Overijssel ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

- A119 Porseleinhoen**
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.
Toelichting Van oudsher is de porseleinhoen een regelmatige broedvogel van open moeras en geïndundeerde graslanden met een enkel paartje. De aantallen Porseleinhoenders kunnen sterk oplopen bij gunstige plas-dras situaties in mei en juni (bijvoorbeeld in 1983 zijn 13 roepende mannetjes waargenomen). Het aantal in het doel heeft betrekking op gunstige jaren. In de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren op slechts 2 geschat. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Noordwest-Overijssel ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
- A122 Kwartelkoning**
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.
Toelichting Begin vorige eeuw was de kwartelkoning een relatief algemene broedvogel in vochtige kruidenvegetaties, waarna de stand snel afnam. Langs het Zwarte Water is de soort vermoedelijk altijd wel min of meer jaarlijks als broedvogel aanwezig gebleven. In de 90-er jaren heeft er een opleving plaatsgevonden, conform de landelijke tendens (1998-2002 3-6 paren – maximaal 6 in 2001). Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatie omvang, is behoud voldoende. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio IJssel ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
- A197 Zwarte stern**
Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 60 paren.
Toelichting In de eerste helft van de vorige eeuw was de zwarte stern een talrijke broedvogel van vegetaties van drijvende waterplanten (met name krabbescheer). Daarna heeft er een afname plaatsgevonden tot een tiental paren (1983 10 paar). Sedertdien weet de soort zich te handhaven in aantallen tussen de 38 – 90 paren. In de periode 1999-2003 bedroeg het aantal paren jaarlijks tussen de 38 en 58. De nestplaatsen bevinden zich tegenwoordig vaak op uitgelegde rietmatjes en vlotjes, maar ook in natuurlijke krabbescheer-vegetaties. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.

A298	Grote karekiet
Doel	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2 broedpaar.
Toelichting	In de eerste helft van de vorige eeuw was de grote karekiet een talrijke broedvogel in dit gebied. Daarna heeft een afname plaatsgevonden tot enkele paren (1984 5 paar). In de laatste twee decennia dreigt de broedplaats verloren te gaan (0-5 paren; 2000 1 paar). Essentieel voor de soort zijn rietmoerassen met vitaal riet en overjarig waterriet. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Noordwest-Overijssel ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

4.6 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A037	Kleine zwaan
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 4 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen kleine zwanen waren van 1993 tot 1997 van internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen zijn van jaar op jaar sterk fluctuerend en recent relatief laag. Ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is er geen herstelopgave van toepassing vanwege de beperkte betekenis van het gebied voor deze soort.
A041	Kolgans
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2100 vogels (seizoensgemiddelde). Enige achteruitgang in omvang foerageergebied ten gunste van habitattypen H6510 glanshaver- en vossenstaarthooilanden, <i>grote vossenstaart</i> (subtype B) of H91FO droge hardhoutooibossen is toegestaan.
Toelichting	Het gebied heeft voor de kolgans o.a. een functie als foerageergebied. Tot begin jaren negentig was er sprake van lage aantallen, daarna is de populatie sterk toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.
A050	Smient
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 570 vogels (seizoensgemiddelde). Enige achteruitgang in omvang foerageergebied ten gunste van habitattypen H6510 glanshaver- en vossenstaarthooilanden, <i>grote vossenstaart</i> (subtype B) of H91Fo droge hardhoutooibossen is toegestaan.
Toelichting	Het gebied heeft voor de smient o.a. een functie als slaapplek en als foerageergebied. Aantallen zijn in de jaren tachtig sterk toegenomen, sinds begin jaren negentig min of meer stabiel. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

- A054 Pijlstaart**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 20 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting Het gebied heeft voor de pijlstaart o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen zijn van jaar op jaar sterk fluctuerend, maar er is sprake van een positieve tendens. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.
- A056 Slobeend**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting Het gebied heeft voor de slobeend o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen zijn van jaar op jaar sterk fluctuerend. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.
- A125 Meerkoet**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 320 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting Het gebied heeft voor de meerkoet o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen zijn sinds 1996 afgenomen, net als elders in het Rivierengebied, waarschijnlijk in samenhang met een toename in de randmeren. De soort verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding.
- A156 Grutto**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 80 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting Het gebied heeft voor de grutto o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplek. Aantallen zijn van jaar op jaar fluctuerend, met recent minder vaak hoge aantallen. Behoud van de huidige situatie is voldoende daar de oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding wordt veroorzaakt door ontwikkelingen in de omstandigheden voor broedvogels.

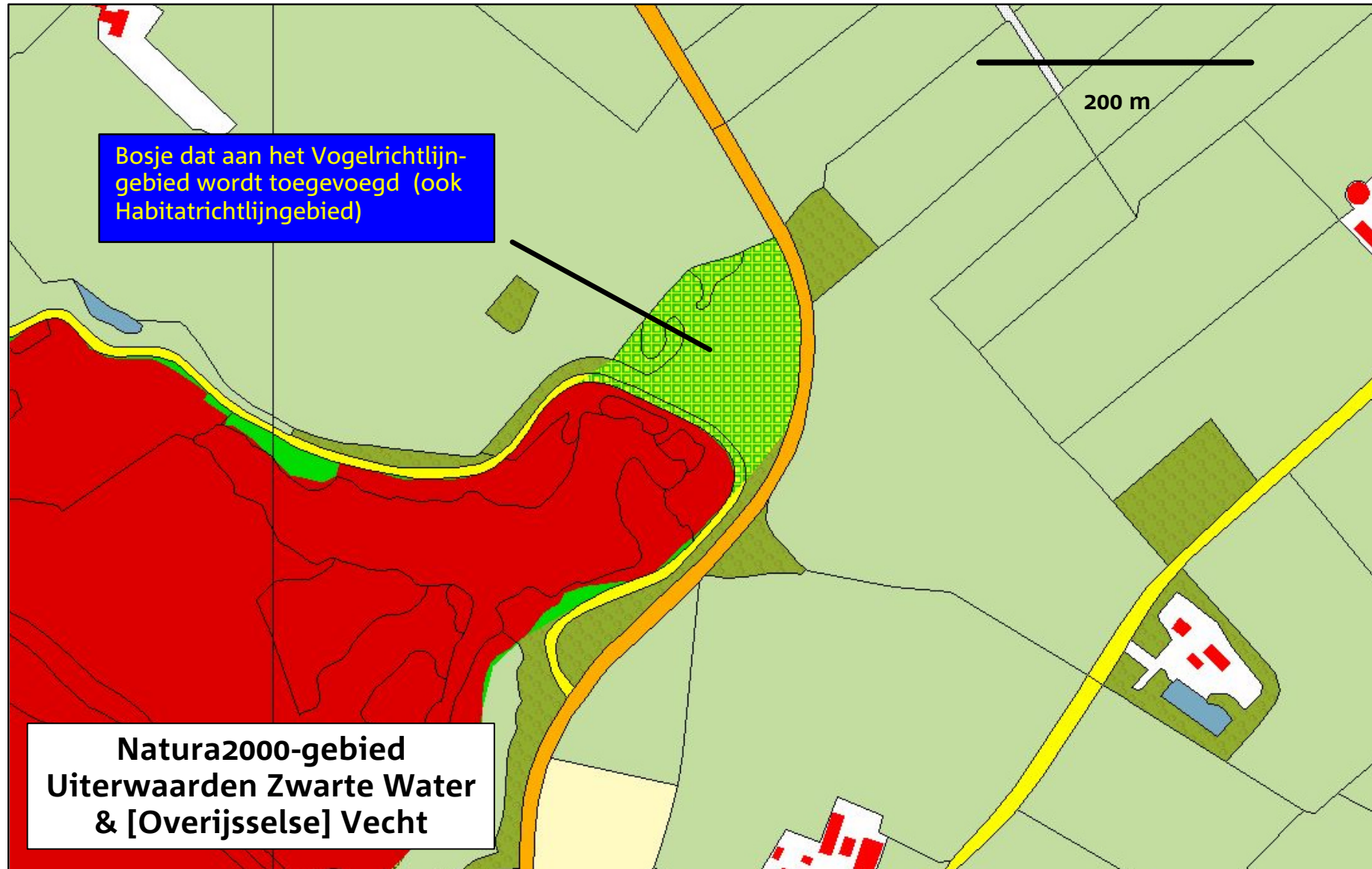
4.7 Beschermde natuurmonumenten

Het Natura2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht omvat twee (voormalige) beschermde natuurmonumenten⁴, namelijk 'Kievitsbloementerrein Zwarte water' en 'Kievitsbloementerrein Overijsselsche Vecht'. Verder omvat het Natura2000-gebied een (voormalig) staatsnatuurmonument, genaamd 'Kievitsbloementerrein Hasselt - Zwolle' (zie hoofdstuk 2). Ingevolge artikel 15a, derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 heeft de instandhoudingsdoelstelling voor dat deel van het gebied, dat zijn status als beschermd natuurmonument heeft verloren, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het van rechtswege vervallen besluit (verder: de "oude doelen"). Voor zover deze doelstellingen Natura2000-waarden betreffen, zijn deze begrepen in de in de voorgaande paragrafen opgenomen

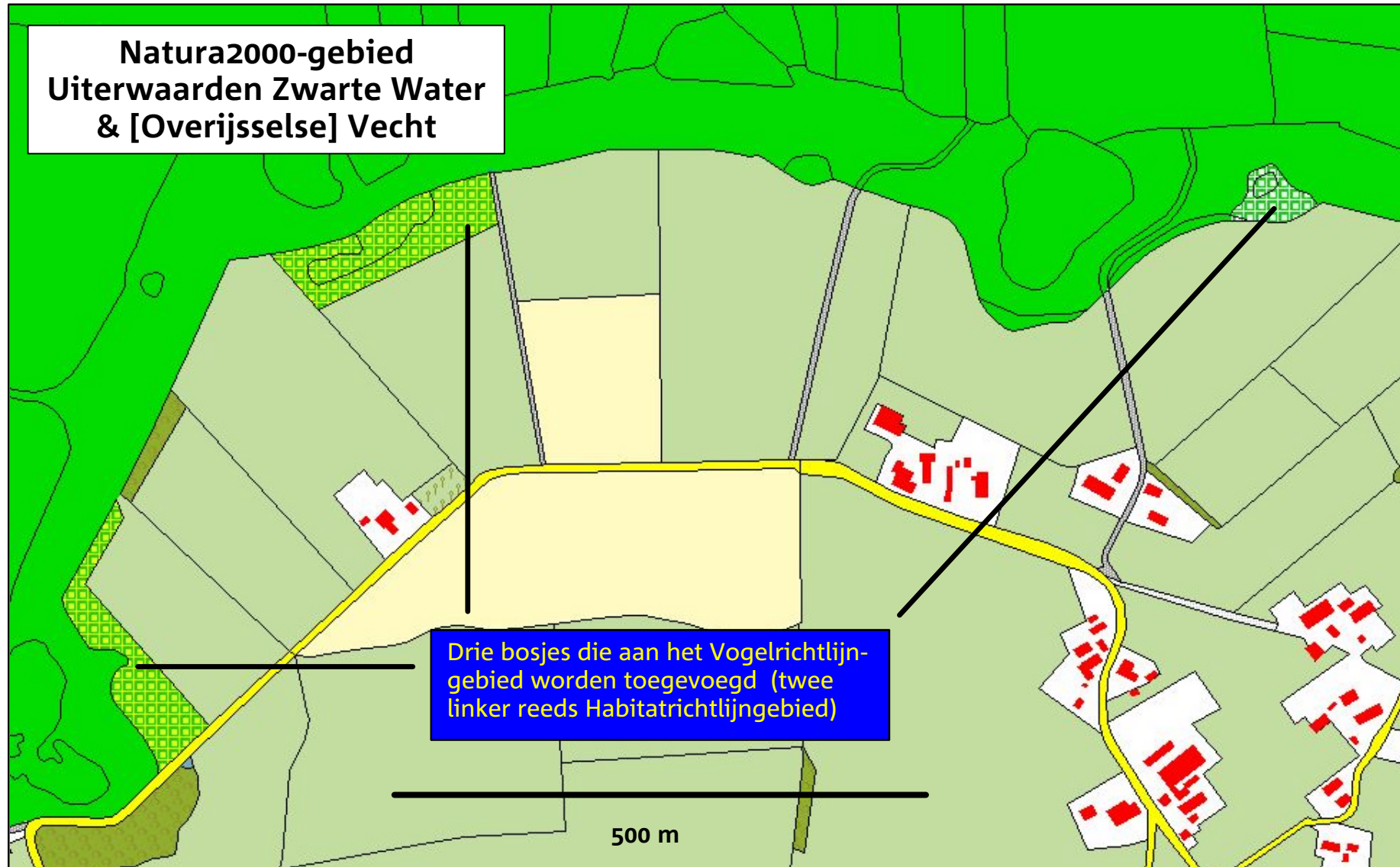
⁴ Beschermde en staatsnatuurmonumenten zijn in de periode 1968-98 aangewezen op grond van respectievelijk artikel 7 en 21 van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, nr. 572)

instandhoudingsdoelstellingen. In een aantal gevallen is het onmogelijk om zowel de oude doelen als de Natura2000-doelen te bereiken, bijvoorbeeld omdat die doelen tegenstrijdig beheer vragen. In deze gevallen gaan de Natura2000-doelen vóór om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen. In het beheerplan zullen de oude doelen net als de overige instandhoudingdoelen worden uitgewerkt in ruimte en tijd. Dan wordt ook uitgewerkt waar achteruitgang van het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis met betrekking tot oude doelen is toegestaan ten gunste van Natura2000-doelen. De van rechtswege vervallen besluiten zijn ter informatie bij dit besluit gevoegd (bijlage B).

038. Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht: uitbreiding met een bosje ten zuiden van Hasselt

038. Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht: uitbreiding met enkele bosjes (merendeels Habitatrichtlijngebied)

1 FEB 1977

DE STAATSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

Overwegende, dat het gedeelte van de zogenoemde Kievitsbloementerreinen langs de rechteroever van het Zwarte Water onder Hasselt, voor zover gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien op tweeërlei grond een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument wordt gevormd door buitendijkse graslanden, waarin strangen, kolken en rivierduinen in eerste ontwikkeling voorkomen;

dat de gevarieerde opbouw en de verschillen in hoogte van de grond, alsmede het extensieve bodemgebruik, tezamen met de omstandigheid dat het natuurmonument periodiek wordt overstroomd en een eigen waterhuishouding heeft, geleid hebben tot een grote verscheidenheid aan levensgemeenschappen, waarin een groot aantal plantengemeenschappen voorkomt;

dat niet alleen het grote aantal plantengemeenschappen, maar ook het naast elkaar voorkomen van bepaalde plantengemeenschappen in een relatief klein gebied de vegetatiekundige betekenis van het natuurmonument in hoge mate bepaalt;

dat bovendien in het natuurmonument de voor ons land zeer zeldzame kievitsbloem massaal voorkomt;

dat de rechteroever van het Zwarte Water onder Hasselt een onderdeel vormt van een van de zeer weinige nog resterende groeiplaatsen van deze plant in

noordwest-Europa;

dat het natuurmonument voorts in ornithologisch opzicht van betekenis is door de omstandigheid, dat het een broedgebied is voor talrijke weide- en watervogels, waaronder minder algemene tot zeldzame soorten als kemphaan en kwartelkoning, alsmede door de omstandigheid, dat het een pleisterplaats vormt voor steltlopers;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moeten worden begrepen de genoemde biologische waarden, maar ook de geomorfologische structuur, de opbouw van het bodemprofiel, de waterhuishouding en de periodieke inundatie, alsmede in het algemeen het bestaande cultuurpatroon en de ten behoeve van de avifauna noodzakelijke rust;

Overwegende ten slotte, dat de bescherming van dit natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gelet op artikel 7 en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

Gezien de beschikking van 2 februari 1976, nr. NLB/N-9321, houdende het besluit, dat de aanwijzing als beschermd natuurmonument in overweging is van een gedeelte van de zogenoemde Kievitsbloementerreinen langs de rechteroever van het Zwarte Water onder Hasselt;

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Overijssel ingezonden en van hun beschouwingen vergezeldde schrifturen, alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

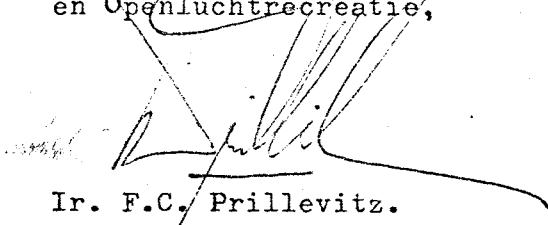
Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;

B E S L U I T :

Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument het gedeelte van de zogenoemde Kievitsbloementerreinen langs de rechteroever van het Zwarte Water onder Hasselt, voor zover gevormd door de percelen, kadastraal bekend gemeente Hasselt, sectie B, nrs. 534, 535, 543, 544, 546, 552, 573f ged., 588, 612, 860, 1027, 1092, 1093, 1124, 1128, 1137, 1138, 1159, 1160, 1253, 1256, 1347 t/m 1352, 1461, 1626, 1627, 1635 ged., 1691 ged., 1692, 1725 ged., 1726 ged., 1727 ged., 1728 ged., 1729 ged., 1855, 1856, 1858, 1860 ged., 1862 t/m 1872 en 1873 ged.; sectie C, nrs. 422, 425, 426, 644, 645, 770 en 774, een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN14/SN32.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

De Staatssecretaris voornoemd,
namens deze,
de Directeur-Generaal voor Natuurbehoud,
Recreatie en Media,
voor deze,
het Hoofd van de Directie Natuurbehoud
en Openluchtrecreatie,

Ir. F.C. Prillewitz.

Toelichting

Het natuurmonument wordt gevormd door buitendijks gelegen oeverlanden van het Zwarte Water ten zuiden van Hasselt en maakt deel uit van het brede stroomdallandschap van de Overijsselse Vecht en het Zwarte Water.

In verband met het periodiek overstromen en hun geaccidenteerde karakter kunnen de uiterwaarden alleen worden gebruikt als hooiland of voor extensieve beweiding. Bovendien komen in het natuurmonument oude rivierarmen (strangen) en bij dijkdoorbraken gevormde kolken voor; mede hierdoor is een halfnatuurlijk landschap ontstaan, waarin geen scherpe scheiding is te maken tussen natuur en cultuur, doch waarin beide op harmonische wijze zijn verweven tot een grote verscheidenheid aan levensgemeenschappen.

De natuurwetenschappelijke betekenis van de levensgemeenschappen op zich is reeds groot, maar door de grote variatie in terreingesteldheid komen hier gemeenschappen naast elkaar voor, die in overeenkomstige gebieden nauwelijks of niet in elkaars nabijheid worden aangetroffen, hetgeen in sterke mate de betekenis van het gebied verhoogt.

Afhankelijk van de terreingesteldheid vertoont de vegetatie een afwisselend beeld. In het open water en de direct daaraan grenzende zone van rietland en rietkragen komen plantesoorten voor als kalmoes, bittere veldkers en pluimzegge, terwijl in de overgangen van rietland naar grasland de Kievitsbloem een groeiplaats vindt.

Het meest uitgestrekte en best ontwikkelde vegetatietype wordt gevormd door de vochtige graslanden; hierin groeien plantesoorten als draadrus, waterkruiskruid, gulden boterbloem en Kievitsbloem.

Op de wat hoger gelegen graslanden komen planten voor als knolboterbloem, vogelmelk en blauwe kweek.

De graslanden, gelegen tegen dijkhellingen, zijn door de afwijkende samenstelling van de grond een groeiplaats voor vrouwenmantel, Zwolse anjer, alsmede grote en gewone wilde thijm.

Toont het bovenstaande reeds voldoende de vegetatiekundige en floristische rijkdom van het onderhavige gebied, een zeer grote waarde ontleent het natuurmonument echter aan het massaal voorkomen van de Kievitsbloem. De oeverlanden van Zwarte Water en Vecht tussen Zwolle en Zwartsluis vormen nog de enige van belang zijnde groeiplaats van deze merkwaardige plant in noordwest-Europa. Binnen het verspreidingsgebied van de Kievitsbloem, dat loopt van midden-Scandinavië tot de Kaukasus en van Engeland tot midden-Rusland, komt de soort zeer onregelmatig verspreid voor. Groeiplaatsen van een omvang en een rijkdom als de hier beschrevene worden pas weer aangetroffen aan de benedenloop van de Loire en in Polen. De onregelmatige verspreiding van de soort wordt veroorzaakt door het feit, dat zij verandering van grondwaterstand, overmatige bemesting, het scheuren van het grasland en het gedurende meer jaren uitblijven van inundatie niet of zeer slecht verdraagt; deze factoren hebben tot een snelle achteruitgang geleid en vormen ook in ons land een ernstige bedreiging voor haar voortbestaan. In dit verband zij opgemerkt dat het bodemgebruik, op de manier waarop dit sedert jaar en dag wordt ugeoefend, ongewijzigd kan worden voortgezet. Eventuele intensivering van het landbouwkundig gebruik zal echter de natuurwetenschappelijke waarde van het terrein in gevaar brengen. In samenhang met de afwisselende terreingesteldheid en de rust, die als gevolg van het betrekkelijke isolement in het natuurmonument heerst, broeden hier talrijke water- en weidevogels, waaronder weinig algemene en zeldzame soorten als tureluur, kemphaan, kwartelkoning en roerdomp.

Gedurende de trek vormt het gebied bovendien een belangrijke pleisterplaats voor steltlopers en watervogels als wilde en kleine zwaan, grote zaagbek, nonnetje en watersnip.

Bij de grensbepaling van het als beschermd natuurmonument aangewezen gebied is uitgegaan van de hierboven geschetste natuurwetenschappelijke waarden. In het westen wordt deze grens gevormd door de oostelijke oever van het Zwarte Water; in het noorden is het gehele Galgenrak, een fraaie oude stroomarm, binnen de begrenzing gebracht, evenals een gedeelte van de strook tussen het Galgenrak en de Steendijk. In deze strook liggen hoofdzakelijk dijkgraslanden, die door de afwijkende samenstelling van de grond een belangwekkend vegetatiepatroon

vertonen. De costgrens ligt aan de buitenteen van de Vechtdijk. De zuidgrens valt om praktische redenen samen met de gemeentegrens tussen Hasselt en Zwolle. Het gedeelte ten zuiden van deze grens zal in een tweede fase worden aangewezen als beschermd natuurmonument.

Het ligt in het voornemen het deel van de Kievitsbloementerreinen langs het Zwarte Water onder Hasselt dat eigendom is van de Staat aan te wijzen als staatsnatuurmonument.

Aangezien het relatief extensieve agrarische gebruik als hooiland dat tot nu toe plaats vond, in het algemeen in geringe mate schadelijk is gebleken voor de essentiële waarden van dit gebied, kan dit grondgebruik voorlopig worden voortgezet, eventueel in afwachting van een beheersplan in overeenstemming met de eigenaar en/of gebruiker van de grond. In dit beheersplan zullen zaken worden geregeld als het tijdstip van maaien, de wijze en mate van bemesting, de keuze tussen weiland en hooiland (op welk tijdstip het mogelijk is vee in het gebied toe te laten) enz.

De uit dit beheersplan voortvloeiende bijzondere kosten, die redelijkerwijze niet ten laste behoren te komen van de betrokkene, zullen worden vergoed.

Thans wordt gewerkt aan de totstandkoming van regels m.b.t. onderhouds- en beheersovereenkomsten als uitwerking van de Nota betreffende de relatie landbouw en natuur- en landschapsbehoud (de zgn. "Relatienota"). De rechten en verplichtingen, voortvloeiende uit het beheersplan zullen daar te zijner tijd uiteraard op worden afgestemd.

In afwachting van een op te stellen beheersplan zullen de eigenaren in aanmerking kunnen komen voor een bijdrage op grond van de zgn. natuurbijdrageregeling, die op 1 januari 1977 in werking is getreden.

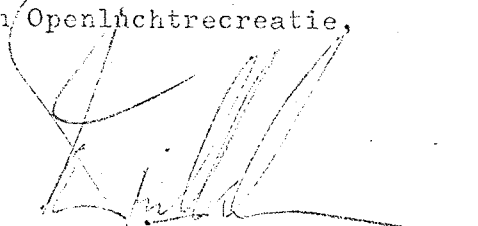
Teneinde enig denkbeeld te geven van handelingen of voortgezette handelingen die de in de beschikking genoemde wezenlijke kenmerken van het natuurmonument kunnen aantasten dan wel overigens schadelijk voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend kunnen zijn, worden hieronder voorbeelden gegeven van handelingen of voortgezette handelingen ten aanzien waarvan het in ieder geval raadzaam is een vergunning aan te vragen, hetgeen krachtens artikel 13, eerste lid, van de wet dient te geschieden bij aangetekende brief.

- bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- plaatsen en aanleggen van voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- en vaartuigen en onderkomens alsmede andere vaartuigen, met uitzondering van kleine boten die ter plaatse onmisbaar zijn voor de uitoefening van de beroepsvisserij of het agrarisch bedrijf;
- het maken van voorzieningen en faciliteiten als vissteigers, kaden, beschoeiingen of plankieren e.d.;
- het aanbrengen van onder- of bovengrondse leidingen met bijbehorende werken en werkzaamheden;
- sportbeoefeningen en alle andere vormen van recreatie, die de rust kunnen verstoren;
- het aanbrengen van voorzieningen en faciliteiten ten behoeve van sport en andere vormen van recreatie;
- elke oppervlakteverharding, ophoging, egalisatie of ontgronding;
- het achterlaten of opslaan van al dan niet aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken of afgedankte voorwerpen, stoffen, specie, bagger en persvoer, met uitzondering van de kortdurende opslag van materialen, hulpstoffen en producten van het agrarisch bedrijf, zoals bijv. stalmest, hooi e.d., voor zover dit voortkomt uit het sinds jaar en dag bestaande gebruik van de grond, alsmede hetgeen voortkomt uit normaal onderhoud van sloten en waterlossingen;
- handelingen die het sinds jaar en dag bestaande bodemgebruik wijzigen, zoals het verhogen van de mestgift, verhoging van de veebezetting per hectare, alsmede het ploegen en frezen;
- toepassing van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen;
- handelingen die wijziging van de waterhuishouding of de waterstand ten gevolge kunnen hebben, zoals nieuwe begreppeling, kunstmatige beregening en het aanleggen van waterlossingen e.d.;

-planten van bomen en/of andere houtgewassen in zodanige hoeveelheid of op een zodanige wijze, dat het karakter van het geheel wordt aangetast.

In geval van twijfel zal het dienstig zijn zich te wenden tot de Natuurbeschermingsconsulent van het Staatsbosbeheer te Zwolle, die U tevens kan inlichten over de Natuurbijdrageregeling, beheersplan en Relatienota; tel. 05200-10533.

De Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie
en Maatschappelijk Werk,
namens deze,
de Directeur-Generaal voor Natuurbehoud, Recreatie
en Media,
voor deze,
het Hoofd van de Directie Natuurbehoud
en Openluchtrecreatie,

Ir. F.C. Prillewitz.

Kenmerk
NLB/N - 40428

RIJSWIJK (ZH)
9 APR. 1980

DE STAATSSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

Overwegende, dat het gedeelte van de zogenoemde "Kievitsbloementerreinen langs de Overijsselse Vecht" dat ligt in de gemeente Zwolle en dat wordt gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis en daardoor een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onder b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument wordt gevormd door buitendijkse graslanden, waarin strangen, kolken en rivierduinen in eerste ontwikkeling voorkomen;

dat de gevarieerde opbouw en de verschillen in hoogte van de grond, alsmede het extensieve grondgebruik, tezamen met de omstandigheid dat het natuurmonument periodiek wordt overstroomd en een eigen waterhuishouding heeft, geleid hebben tot een grote verscheidenheid aan levensgemeenschappen, waarin een groot aantal plantengemeenschappen voorkomt;

dat niet alleen het grote aantal plantengemeenschappen, maar ook het naast elkaar voorkomen van bepaalde plantengemeenschappen in een relatief klein gebied de vegetatiekundige betekenis van het natuurmonument in hoge mate bepaalt;

dat in het natuurmonument de voor ons land zeer zeldzame Kievitsbloem massaal voorkomt en het daardoor een onderdeel vormt van de belangrijkste nog resterende groeiplaatsen van deze plant in Noordwest-Europa;

dat het natuurmonument in ornithologisch opzicht van betekenis is door de om-

standigheid, dat het een broedgebied is voor talrijke weide- en watervogels, waaronder meer algemene tot zeldzame soorten als Kemphaan en Kwartelkoning, alsmede door de omstandigheid, dat het een pleisterplaats vormt voor steltlopers;

dat het natuurmonument ook uit een oogpunt van natuurschoon van algemeen belang is door de harmonieuze verweving van natuurlijke en culturele factoren, de openheid en de afwisseling van graslanden, open water en dode rivierarmen;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder zowel moeten worden begrepen de genoemde biologische waarden, als de geomorfologische structuur, de opbouw van het bodemprofiel, de waterhuishouding en de periodieke inundatie, de voor de avifauna noodzakelijke rust, de culturele gesteldheid, als het specifieke natuurschoon zoals hiervoren beschreven;

Overwegende tenslotte, dat de bescherming van dit natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

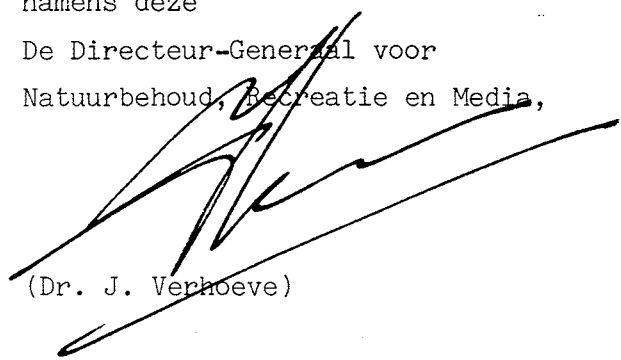
Gelet op artikel 7, en artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

B E S L U I T :

Aangewezen worden als natuurmonument de zogenoemde "Kievitsbloementerreinen langs de Overijsselse Vecht" in de gemeente Zwolle, voor zover gevormd door de al dan niet gedeeltelijke percelen, kadastraal bekend gemeente Zwollerkerspel, sectie C, nrs. 322, 323, 324, 325, 328, 332, 333, 334, 335, 336, 375, 380, 381, 382, 396, 397, 615, 616, 635, 801, 809, 810, 966, 1013, 1014, 1259, 1429, 1430, 1437, 1441, 1442, 1460, 1461, 1487, 1488, 1489, 1490, 1494, 1502, 1503, 1504, 1514, 1521, 1604, 1608, 1632, 1639, 1640, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1656, 1657, 1658, 1664, 1665, 1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1674, 1677, 1676, 1678, 1681, 1682, 1683, 1684, 1686, 1687, 1708, 1710, 1714, 1716, 1725, 1726, 1728, 1743, 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1749, 1750; sectie W, nrs. 37, 40, 41, een en ander zoals aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN38/SN41.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

De Staatssecretaris van Cultuur,
Recreatie en Maatschappelijk Werk
G.C. Wallis de Vries
namens deze
De Directeur-Generaal voor
Natuurbehoud, Recreatie en Media,

(Dr. J. Verhoeve)

TOELICHTING

Algemeen

Het natuurmonument wordt gevormd door buitendijks gelegen oeverlanden van het Zwarte Water en de Overijsselse Vecht ten noorden van Zwolle en maakt deel uit van het brede stroomdallandschap van deze rivieren.

Begrenzing

Bij de begrenzing van het beschermd natuurmonument is uitgegaan van de natuurwetenschappelijke waarden.

In het westen is de grens de oostelijke oever van het Zwarte Water. De noordgrens wordt gevormd door de grens tussen de gemeenten Hasselt en Zwolle. Het aangrenzende, in de gemeente Hasselt gelegen gebied is reeds eerder als beschermd natuurmonument aangewezen. De oostgrens ligt geheel bij de buitenteen, c.q. de bermsloot van de Vechtdijk.

Het ligt in het voornemen het deel van de Kievitsbloementerreinen langs de Vecht in de gemeente Zwolle dat eigendom is van de Staat aan te wijzen als staatsnatuurmonument.

Natuurwetenschappelijke betekenis

In verband met de periodieke overstromingen en het geaccidenteerde karakter kunnen de uiterwaarden alleen worden gebruikt als hooiland of voor extensieve beweiding. Bovendien komen in het natuurmonument oude rivierarmen (strangen) en bij dijkdoorbraken gevormde kolken voor; mede hierdoor is een halfnatuurlijk landschap ontstaan, waarin geen scherpe scheiding is te maken tussen natuur en cultuur, doch waarin beide op harmonische wijze zijn verweven tot een grote verscheidenheid aan levengemeenschappen.

De natuurwetenschappelijke betekenis van de levengemeenschappen op zich is reeds groot, maar door de grote variatie in terreingesteldheid komen hier gemeenschappen naast elkaar voor die in overeenkomstige gebieden nauwelijks of niet in elkaars nabijheid worden aangetroffen, hetgeen in sterke mate de betekenis van het gebied verhoogt.

Afhankelijk van de terreingesteldheid vertoont de vegetatie een afwisselend beeld. In het open water en de direct daaraan grenzende zone van rietland en rietkragen komen plantesoorten voor als Kalmoes, Bittere veldkers en Pluimzegge, terwijl in de overgangen van rietland naar grasland de Kievitsbloem een groeiplaats heeft. Het meest uitgestrekte en best ontwikkelde vegetatietype wordt gevormd door de vochtige graslanden; hierin groeien plantesoorten als Draadrus, Waterkruiskruid, Gulden boterbloem en Kievitsbloem.

Op de wat hoger gelegen graslanden komen planten voor als Knolboterbloem, Vogelmelk en Blauwe Kweek.

De graslanden, gelegen tegen de dijkellingen, zijn door de afwijkende samenstelling van de grond een groeiplaats voor Vrouwenmantel, Zwolse anjer, Grote en Gewone wilde thijm.

Toont het bovenstaande reeds voldoende vegetatiekundige en floristische rijkdom van het betrokken gebied, een zeer grote waarde ontleent het natuurmonument aan het massaal voorkomen van de Kievitsbloem. De oeverlanden van Zwarte Water en Vecht tussen Zwolle en Zwartsluis vormen de belangrijkste groeiplaats van deze merkwaardige plant in noordwest-Europa. Binnen het verspreidingsgebied van de Kievitsbloem, dat loopt van midden-Scandinavië tot de Kaukasus en van Engeland tot midden-Rusland, komt de soort zeer onregelmatig verspreid voor. Groeiplaatsen van een omvang en een rijkdom als hier omschreven worden pas weer aangetroffen aan de benedenloop van de Loire en in Polen. De onregelmatige verspreiding van de soort wordt veroorzaakt door de omstandigheid, dat zij niet of zeer slecht bestand is tegen verandering van grondwaterstand, overmatige bemesting, het scheuren van het grasland en het gedurende meer jaren uitblijven van inundatie; deze factoren hebben tot een snelle achteruitgang van de soort geleid en vormen ook in ons land een ernstige bedreiging van het voortbestaan daarvan.

In samenhang met de afwisselende terreingesteldheid en de rust, die als gevolg van het betrekkelijke isolement in het natuurmonument heerst, broeden hier talrijke water- en weidevogels, waaronder weinig algemene en zeldzame soorten als Tureluur, Kemphaan, Kwartelkoning en Roerdomp.

Gedurende de trek vormt het gebied bovendien een belangrijke pleisterplaats voor steltlopers en watervogels als Wilde en Kleine zwaan, Grote zaagbek, Nonnetje en Watersnip.

Uit een oogpunt van natuurschoon is het natuurmonument van belang door het eerder genoemde halfnatuurlijke landschap, de openheid en de afwisseling van graslanden, open water en dode rivierarmen.

Gebruik

Het bodemgebruik, op de manier waarop dit sedert jaar en dag wordt uitgeoefend, kan ongewijzigd worden voortgezet. Intensivering van het landbouwkundig gebruik zou de natuurwetenschappelijke waarde en daarmee de wezenlijke kenmerken van het natuurmonument in gevaar brengen.

Volgens de artikelen 12 en 13 van de Natuurbeschermingswet moet voor handelingen die de wezenlijke kenmerken van een beschermd natuurmonument aantasten, dan wel schadelijk voor de natuurwetenschappelijke betekenis of ontsierend zijn, vergunning worden gevraagd. Dit dient krachtens artikel 13, eerste lid, per aange tekende brief te gebeuren. Wellicht ten overvloede wordt erop gewezen, dat de in artikel 13 bedoelde verbodsbepalingen voor een ieder van kracht zijn.

Het is niet mogelijk op voorhand aan te geven wat wel en wat niet is toegestaan. In de eerste plaats hangt dit samen met de opbouw van het natuurmonument, in de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit verschillen. Gezien het grote aantal handelingen die zich kunnen voordoen, zal van geval tot geval moeten worden vastgesteld of een vergunning al of niet vereist is. Omdat het voor de betrokkene(n) vaak moeilijk is om een en ander zelf te beoordelen, dient hierbij de hulp te worden ingeroepen van de natuurbeschermingsconsulent van het Staatsbosbeheer. Hij zal uitsluitel kunnen geven over de vraag of het noodzakelijk is vergunning aan te vragen. Teneinde wat betreft het voorgaande de gedachten te bepalen, wordt hierna een aantal voorbeelden gegeven van handelingen, waarvoor in het algemeen vergunningen vereist zullen zijn.

- Bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet;
- plaatsen of aanleggen van voor verblijf geschikte - al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- en vaartuigen en onderkomens, alsmede van andere vaartuigen, met uitzondering van kleine boten, die ter plaats onmisbaar zijn voor de uitoefening van de beroepsvisserij of het agrarisch bedrijf;
- het maken van voorzieningen en faciliteiten als vissteigers, kaden, beschoeiingen of plankieren e.d.;
- het aanbrengen van onder- of bovengrondse leidingen met bijbehorende werken en werkzaamheden;
- elke oppervlakteverharding, ophoging, egalisatie of ontgronding;
- het aanbrengen van voorzieningen en faciliteiten ten behoeve van sport en andere vormen van recreatie;
- planten of vellen van bomen of andere houtgewassen in zodanige hoeveelheid of op zodanige wijze, dat het karakter van (een gedeelte van) het gebied wordt gewijzigd;
- het deponeren of opslaan van al dan niet aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken of afgedankte voorwerpen, stoffen, specie, bagger of persvoer, met uitzondering van de kort durende opslag van materialen, hulpstoffen en produkten van het agrarisch bedrijf, zoals bijvoorbeeld stalmest, hooi e.d., voor zover dit voortkomt uit het sinds jaar en dag bestaande gebruik van de grond, alsmede hetgeen voortkomt uit normaal onderhoud van sloten en waterlossingen;
- handelingen die het sinds jaar en dag bestaande bodemgebruik wijzigen, zoals het verhogen van de mestgift en het verhogen van veebezettingen per areaal en/of per beweidingseenheid, alsmede ploegen, frezen en scheuren van grasland;
- handelingen die wijzigingen van de waterhuishouding of de waterstand ten gevolge kunnen hebben, zoals nieuwe begreppeling, kunstmatige beregening, het aanleggen van waterlossingen e.d.

- toepassing van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen;

Het is mogelijk meer duidelijkheid te verkrijgen over het toegestane gebruik, indien een beheersplan als bedoeld in artikel 14 van de wet wordt vastgesteld. Dit beheersplan komt tot stand op vrijwillige basis. Het legt de grondslag voor het meest gewenste beheer. Op grond van de wet kunnen de betrokkenen een vergoeding krijgen voor de uit zulk een beheersplan voortvloeiende kosten die redelijkerwijze niet of niet geheel voor eigen rekening behoren te komen.

Het beheersplan is het resultaat van nauwgezet onderzoek en overleg. Het biedt daardoor de mogelijkheid nauwkeurig aan te geven voor welke handelingen geen vergunning is vereist (artikel 12, derde lid) en voor welke wel.

De natuurbeschermingsconsulent van het Staatsbosbeheer is gaarne bereid inlichtingen te verschaffen over de mogelijkheden van een beheersplan. Het kantoor van de consulent in de provincie Overijssel is gevestigd Assendorperdijk 2 te Zwolle, telefoon 05200-10533.

MINISTERIE VAN
LANDBOUW EN VISSERIJ

22 december 1986

No. NMF/N 86-7.046

Dir.-Gen. Landelijke Gebieden
en Kwaliteitszorg
Directie Natuur, Milieu
en Faunabeheer

DE MINISTER VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

Gehoord de Natuurbeschermingsraad, Burgemeester en Wethouders van Hasselt en Zwolle en Gedeputeerde Staten van Overijssel;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Verkeer en Waterstaat en de Staatssecretaris van Financiën;

Gelet op artikel 21, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

BESLUIT:

Het op bijbehorende kaart BN 14 /SN.32 aangegeven gebied, bekend onder de naam "Kievitsbloemterreinen onder Hasselt en Zwolle", dat eigendom is van de Staat, wordt aangewezen als staatsnatuurmonument.

Van deze beschikking zal mededeling worden gedaan in de Nederlandse Staatscourant.

's-Gravenhage, 22 december 1986

DE MINISTER VAN LANDBOUW EN VISSERIJ,
Voor deze,
DE SECRETARIS-GENERAAL,

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and lines.

TOELICHTING.

Het staatsnatuurmonument "Kievitsbloemterreinen onder Hasselt en Zwolle" is ongeveer 41 ha groot en maakt deel uit van de oostelijke uiterwaarden van het Zwarte Water en de Overijsselsche Vecht tussen Hasselt en Zwolle.

Het gebied is aangewezen als staatsnatuurmonument om zijn vegetatiekundige en floristische rijkdom. Een zeer grote waarde ontleent het gebied aan het massaal voorkomen van de Kievitsbloem (*Fritillaria Meleagris* L.)

Voor deze soort vormen de oeverlanden van het Zwarte Water en de Overijsselsche Vecht de belangrijkste groeiplaats in noordwest Europa.

Een tweede aspect van de botanische rijkdom van de Kievitsbloemterreinen is de grote diversiteit aan vegetatietypen.

Ornithologisch is het gebied van grote betekenis als broedgebied van weidevogels en van zeldzame moerasvogels en als doortrek- en overwinteringsgebied van o.a. steltlopers. De weidevogelstand is naar soort en aantal rijk te noemen.

De waarden die voor het natuurbehoud van internationale betekenis zijn, behoeven een bescherming door een beheer, afgestemd op de levensvoorwaarden van de ter plekke aanwezige levensgemeenschappen.

De aanwijzing van de op de kaart SN32 aangeduide percelen als staatsnatuurmonument sluit aan bij de aanwijzing als beschermd natuurmonument van de Kievitsbloemterreinen onder Hasselt en de Kievitsbloemterreinen onder Zwolle op 1 februari 1977 resp. 9 april 1980.

Uit een oogpunt van natuurschoon vormt het staatsnatuurmonument tezamen met de als beschermd natuurmonument aangewezen terreinen een landschap van grote diversiteit. Graslanden, open water, rietkragen, hooilanden en ruigten wisselen elkaar af.

2. LIGGING EN BEGRENZING.

Het staatsnatuurmonument "Kievitsbloemterreinen onder Hasselt en Zwolle" is gelegen in de uiterwaarden oostelijk van het Zwarte Water en de Overijsselsche Vecht in de gemeenten Zwolle en Hasselt en wordt globaal begrensd door voornoemde rivieren, het zgn. Galgenrak en Stenendijk aan de noordzijde, de buitenteen van de

winterdijk aan de oostzijde en het zgn. Vechterstrand aan de zuidzijde.

De begrenzing valt samen met in het terrein duidelijk herkenbare topografische gegevens als wateren, perceelscheidingen en boschages.

Buiten de aanwijzing vallen de gronden welke reeds zijn aangegeven als beschermd natuurmonument maar nadien door de Staat (Staatsbosbeheer) zijn aangekocht.

3. Natuurwetenschappelijke betekenis en natuurschoon.

a. Abiotische kenmerken.

De bodemvorming voert terug naar de IJstijden. Gedurende de ijstijden werden dekzanden afgezet. In lagere, vochtige delen werd tijdens het Holoceen veen gevormd, plaatselijk door de rivierinvloeden bedekt met klei-, leem- of zandafzettingen. Rivierduinen werden gevormd. De bodem bestaat thans dan ook uit een afwisseling van zand, leem, rivierklei, zeeklei en veen, en heeft vaak een sterk gelaagde opbouw. In deze bodemtypen is de invloed van grondwater veelal tot hoog in het profiel aanwezig. In oude rivierarmen en sommige kleine kolken heeft zich veen ontwikkeld en/of gaat dit proces nog steeds voort.

De percelen liggen voor het overgrote deel op $\pm 0,20$ tot $0,50$ m. NAP. Plaatselijk zijn enkele hogere perceelsgedeelten aanwezig. De hoogteverschillen in de uiterwaardgraslanden vormen de basis voor een geleidelijke overgang van een relatief nat naar een droger milieu. Deze gradiënt is de basis voor de ecologische diversiteit van de Kievitsbloemterreinen. De uiterwaarden worden vooral in het winterhalfjaar met een onregelmatige frequentie en duur overstroomd door water dat door de Overijsselsche Vecht en het Zwarte Water wordt aangevoerd.

De strengen en zandwinplassen staan in open verbinding met de rivier, in tegenstelling tot de sloten en kolken. Lokaal zijn waterhuishoudkundige voorzieningen getroffen als kleinschalige bemaling en beduikering.

De bodemopbouw en het reliëf van het gebied hangen ten dele samen met de invloed die de mens heeft (gehad) op de loop van de rivier. Vooral vanaf de periode van na de bedijking (na 1300) zijn er in dit gebied tal van dijkdoorbraken en verspoelingen geweest.

b. Biotische kenmerken.

Door de grote gevarieerdheid in terreingesteldheid (geomorfologie, bodem en waterhuishouding) is hier een opmerkelijke verscheidenheid aan levensgemeenschappen tot ontwikkeling gekomen.

Tot de watervegetaties behoren vegetatietypen gedomineerd door Waterlelie en/of Gele plomp, Watergentiaan, Sterrekroos en Stijve Waterranonkel.

In het open water en in de direkt aangrenzende zone van rietland, rietkragen of moeras komen plantesoorten voor als Kalmoes, Bittere veldkers en Pluimzegge, terwijl op de overgangen naar grasland Kievitsbloem, Heelblaadjes, Zeegroene rus en Waterpunge voorkomen. Ten gevolge van de diversiteit in milieuomstandigheden en de verschillen in beheer komen in deze uiterwaarden verschillende graslandvegetaties voor. Naast de soortenarme, intensief geëxploiteerde graslandtypen met dominanties van Engels raaigras, Geknikte vossestaart, Ruw beemdgras of Fioringras worden ook relatief soortenrijke hooilandtypen aangetroffen, zoals Kamgras- en Dotterbloemgraslanden, de Glanshaverassociatie en de associatie van Kievitsbloem en Grote vossestaart.

In de lage graslandgedeelten komen goed ontwikkelde vegetaties voor met Draadrus, Dotterbloem, Waterkruiskuid, Waterbies, Mannagrass, alsmede ook de Kievitsbloem. De hogere perceelsgedeelten hebben soorten als Vrouwenmantel, Wilde margriet, Grote pimpernel en vaak massaal de Kievitsbloem. In ruigten worden regelmatig Langbladige ereprijs, Poelruit, Lancetbladig kruiskruid en Moeraskruiskruid aangetroffen. Bosjes en struvelen herbergen soorten als Kraailook en Slangelook, Vogelmelk, Kievitsbloem, Iep, Eik, Els, Sleedoorn en Eén- en Tweestijlige meidoorn.

Een botanisch zeer bijzonder deel van het staatsnatuurmonument vormt het gebied de Brommert, waar de Kievitsbloem massaal voorkomt.

In de Kievitsbloemterreinen komt tenminste een vijftal plantesoorten voor, die krachtens artikel 22 van de Natuurbeschermingswet zijn beschermd, namelijk: Zwolse Anjer, Vogelmelk, Kievitsbloem, Langbladige ereprijs en Zwanebloem. In samenhang met de afwisselende terreingesteldheid en de rust, die als gevolg van het betrekkelijke isolement in het staatsnatuurmonument heerst, is een geschikt gebied voor weide- en moerasvogels ontstaan. Het voorkomen van kritische weidevogelsoorten als Grutto, de in Nederland zeldzame Kwartelkoning en Tureluur en de aanwezigheid van een baltsplaats van de Kemphaan is in regionaal en nationaal opzicht zeer belangwekkend. Daarnaast zijn verschillende karakteristieke moerasvogelsoorten broedend vastgesteld. Zo broedt er nagenoeg jaarlijks de Bruine kiekendief. In de bosjes en struweelvegetaties broedt een aantal bosvogelsoorten zoals Tuinfluiter, Zanglijster en Matkop. Gedurende de trek vormt het gebied een belangrijke pleisterplaats voor steltlopers en watervogels.

c. Natuurschoon.

Het gebied is ook om zijn natuurschoon van grote betekenis. Het landschap draagt een uitgesproken landelijk karakter, is kleinschalig en wordt niet door wegen doorsneden.

4. Beheer.

Voor de Kievitsbloemterreinen wordt de volgende beheersdoelstelling nagestreefd:

het instandhouden en ontwikkelen van de voor het gebied kenmerkende milieu-omstandigheden, landschappelijke verschijningsvorm en diversiteit aan levensgemeenschappen (zie onder 3). Het beheer voorziet in handhaving van de kenmerkende abiotische milieu-omstandigheden, namelijk de geomorfologische structuur, de opbouw van de bodemprofiel, de waterhuishouding en de periodieke inundatie, uitgaande van de huidige situatie.

De aanwijzing als staatsnatuurmonument heeft voor de aangrenzende rivierbeheerder geen belemmerende consequenties voor regelmatig terugkerende onderhoudswerken van en aan de oeverstrook.

Op percelen waar het accent van de natuurwaarden op de bota-

nische kwaliteiten ligt, wordt een hooilandbeheer gevoerd, afgestemd op de specifieke levensvoorwaarden die een vegetatie met Kievitsbloemen stelt. Dit houdt in:

- verschraling van voedselrijke percelen door het terugbrengen van de bemesting tot een laag niveau;
- maaien op een tijdstip waarop de zaadvorming en de assimilaten-productie van de Kievitsbloemen zijn voltooid;
- afvoeren van het maaisel;
- al dan niet nabeweiden.

Op voedselrijkere hooilandpercelen waar het accent meer op de weidevogelrijkdom ligt, wordt het beheer gericht op instandhouding en ontwikkeling van de weidevogelbevolking. Hiertoe wordt in de broedperiode van de weidevogels zoveel mogelijk afgezien van activiteiten als maaien en beweiden. De kleinschalige afwisseling van landschappelijke elementen als kolken, strengen (al dan niet verland), rivierduinen, stukken bos, verspreid staande bomen en rietvelden met daartussen voedselarme en voedselrijkere graslandpercelen vormt de basis voor de ontwikkeling en instandhouding van de diversiteit aan levensgemeenschappen. Daar waar recent landschapselementen zijn aangetast of geheel verdwenen vinden restauratie en nieuwe aanleg plaats.

Voor een tweetal grote, niet legale ligplaatsen van pleziervaartuigen is een saneringsvoorstel opgesteld, dat in overleg met belanghebbenden wordt doorgevoerd. Het betreft ligplaatsen in het Galgenrak en in de Zijlolk*. Deze ligplaatsen vormden een aantasting van het landschap en een bedreiging voor de rust in het gebied.

De geringe mate van ontsluiting is van wezenlijk belang voor de rust in het staatsnatuurmonument voor de fauna.

5. Rechtsgevolgen.

Op grond van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet is het verboden om het staatsnatuurmonument te verontreinigen, daarin planten, bloemen of takken uit te steken, te plukken, af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of zulks te pogen, of in het algemeen schade aan de natuur toe te brengen.

* De Zijlolk is aangewezen als beschermd natuurmonument, en nadien door Staatsbosbeheer in eigendom verworven.